

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 108/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 79 Er 770/2012-228 z 27. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. decembra 2020, doplnenou podaním doručeným 26. januára 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a „*práva na ochranu spotrebiteľa podľa Slovenskou republikou verifikovanou dohodou EÚ o ochrane spotrebiteľa*“ postupom a uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 79 Er 770/2012-228 z 27. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti, jej doplnenia a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ má postavenie povinného v prebiehajúcom exekučnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 79 Er 770/2012. Exekučným titulom je rozsudok okresného súdu č. k. 19Cb/121/2008-119 z 25. marca 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 7Cob/64/2011-138

z 27. marca 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 15. júna 2011 vo vzťahu k povinnosti zaplatiť sumu 2 123,31 eur s 29,99% úrokom ročne a 28. mája 2012 vo vzťahu k povinnosti nahradiť trovy konania. Právnym titulom dlžnej sumy bola zmluva o úvere, ktorú sťažovateľ uzavrel so žalobcom (bankou).

3. Sťažovateľ v začatom exekučnom konaní podaním doručeným okresnému súdu 22. mája 2018 podal návrh na zastavenie exekúcie, ktorý sťažovateľ odôvodnil tým, že exekučný titul je v rozpore so zákonom, keďže ním bol žalobcovi priznaný úrok vo výške 29,99 % ročne, čo je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá spôsobuje neplatnosť úverovej zmluvy. Okresný súd uznesením č. k. 79Er 770/2012-65 zo 7. marca 2019 návrh sťažovateľa zamietol. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že exekučné konanie je vedené na podklade právoplatného a vykonateľného exekučného titulu – rozhodnutia súdu, ktorým je exekučný súd viazaný a nie je v jeho kompetencii toto rozhodnutie posudzovať. Povinný (sťažovateľ) mal možnosť podať riadny a mimoriadny opravný prostriedok, čo však neučinil. Exekučný súd zabezpečuje vymožitelnosť práva a nie je oprávnený (až na výnimky ustanovené zákonom, napr. v prípade rozhodcovského konania) vecne preskúmavať exekučný titul. Uznesenie okresného súdu potvrdil Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 6 CoE/18/2019-137, v ktorom sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožnil.

4. Sťažovateľ následne podal námietky proti exekúcii, o ktorých rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že námietky sťažovateľa proti exekúcii aj námietky proti trovám exekúcie zamietol. Okresný súd skonštatoval, že exekučný titul je stále spôsobilým podkladom pre exekúciu, pričom po vzniku exekučného titulu nenastali okolnosti, ktoré by spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo by bránili jeho vymáhateľnosti, alebo by tu boli iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd mal vyhovieť námietkam proti exekúcii, pretože mal hájiť záujmy sťažovateľa ako spotrebiteľa a mal protizákonnú exekúciu zastaviť. Okresný súd mal podľa sťažovateľa nariadiť, aby trovy exekúcie uhradil oprávnený, pretože ten je zodpovedný za neplatnú zmluvnú podmienku – úzeru, t. j. ročný úrok úveru a ročný úrok z omeškania vo výške 29,99 %. Dôvodom na zastavenie exekúcie podľa sťažovateľa môže byť aj výrazne nevýhodná úverová zmluva s vysokým úrokom a neprimeranými sankciami.

6. Okresný súd podľa sťažovateľa ignoroval zákonnú povinnosť rozhodnúť o zastavení neprípustnej exekúcie a spôsobuje sťažovateľovi okrem finančných problémov (blokovanie účtov sťažovateľa, zápis sťažovateľa v registri exekúcií, poškodenie bonity sťažovateľa v bankách) aj stres, frustráciu a psychické týranie. Okresný súd podľa sťažovateľa ignoruje Slovenskou republikou verifikovanú dohodu EÚ o ochrane spotrebiteľov a sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.

7. Sťažovateľ poukazuje aj na neprimeranú dĺžku konania, ktorá je podľa jeho presvedčenia účelová, v snahe získať čo najviac finančných prostriedkov, a to vzhľadom na úrok

vo výške 29,99 %, ku ktorému bol zaviazaný. Sťažovateľ taktiež upozorňuje aj na údajné nezrovnalosti vo výškach dlžných súm, splatených súm a vypočítaných úrokov.

8. Na základe tejto argumentácie sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie uvedených práv napadnutým uznesením a postupom okresného súdu, aby mu priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania vo výške 400 eur.

9. Sťažovateľ zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie pred ústavným súdom a na ten účel prikladá k ústavnej sťažnosti aj potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pre účely vyhodnotenia toho, či v prípade sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, ústavný súd preskúmal sťažovateľove námietky.

11. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

12. Zo spisu okresného súdu sp. zn. 79 Er 770/2012 ústavný súd zistil, že exekučným titulom v prebiehajúcom exekučnom konaní je právoplatný a vykonateľný rozsudok okresného súdu č. k. 19Cb 121/2008 z 25. marca 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 7Cob 64/2011-138 z 27. marca 2012. Z rozsudku okresného súdu v merite veci vyplýva, že predmetom konania bol nárok žalobcu vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorý okresný súd posudzoval podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, podľa Obchodného zákonníka, ako aj podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách a ochrane spotrebiteľa. Okresný súd nároku žalobcu ako dôvodnému vyhovel „s prihliadnutím na to, že žalovaného námietky boli v celom rozsahu akceptované a s konečným nárokom žalobcu žalovaný súhlasil“. Vec bola predložená odvolaciemu súdu len v dôsledku odvolania zo strany žalobcu, aj to len vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania. Sťažovateľ teda v konaní pred všeobecným súdom vyslovil súhlas s nárokom žalobcu a proti rozsudku okresného súdu sa neodvolal.

13. Argumentáciu v súvislosti s úžerníckym úrokom a nerovnoprávnym postavením zmluvnej strany v spotrebiteľskej zmluve sťažovateľ použil až v návrhu na zastavenie už prebiehajúcej exekúcie. Predmetom tejto ústavnej sťažnosti však nie je ani meritórne rozhodnutie vo veci, ani rozhodnutie okresného súdu, ktorým bol návrh na zastavenie exekúcie zamietnutý (ktorá by bola vo vzťahu k nim už aj tak oneskorená), ale sťažovateľ namieta porušenie svojich práv rozhodnutím okresného súdu, ktorým nebolo vyhovené jeho námietkam proti exekúcii. V tomto napadnutom uznesení okresný súd skonštatoval, že nie je v jeho právomoci vecne preskúmať správnosť právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým je rozhodnutie všeobecného súdu. Z pohľadu okresného súdu ako súdu exekučného prebiehala exekúcia na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorý nebol zrušený. Ako okresný súd uviedol, predmetom námietok môžu byť skutočnosti procesného aj hmotného práva, ich spoločným znakom však je, že nastali až po vzniku exekučného titulu. Ak by jestvovali pred vznikom exekučného titulu, zásadne ich nemožno uplatniť, pretože ich relevancia sa skončila vydaním vykonateľného rozhodnutia, ktoré sa stalo podkladom na exekúciu. Okresný súd sa podrobne vyjadril aj k námietkam sťažovateľa vo vzťahu k vyčísleným trovám exekúcie, ktoré preskúmal, vysvetlil postup, ako sa pri vyčísľovaní trov exekútora postupuje, a skonštatoval, že exekútor si predbežné trovy exekúcie vyčísľil v súlade s § 201 ods. 1 Exekučného poriadku.

14. Exekučný súd nie je spravidla oprávnený preskúmať vecnú správnosť exekučného titulu, teda zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý ho vydal. Rozsah prieskumnej činnosti súdu je obmedzený na to, či je exekučný titul vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie, či je exekučný titul materiálne a formálne vykonateľný a či sú oprávnený a povinný hmotno-právne legitimovaní z exekučného titulu. V tomto rozsahu skúma exekučný súd exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), na prípadnú námietku povinného proti exekúcii (§ 50 Exekučného poriadku), na prípadný návrh povinného na zastavenie exekúcie (§ 58 Exekučného poriadku). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť (IV. ÚS 104/2019).

15. Exekúcia predstavuje nútený výkon povinnosti uloženej rozhodnutím súdu alebo rozhodnutím iného orgánu, ktoré Exekučný poriadok, resp. ustanovenia iných právnych predpisov považujú za exekučný titul. Účelom tohto tzv. vykonávacieho konania teda nie je nachádzať právo alebo priznať účastníkom konania, resp. procesným stranám ich práva alebo zaviazat' ich na určitú povinnosť, pretože to bolo predmetom tzv. vyhľadávacieho konania, ktoré predchádzalo vydaniu exekučného titulu. Z tohto dôvodu exekučný súd nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť exekučného titulu (vrátane postupu orgánu), teda zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý ho vydal. Exekučný súd je naopak povinný vychádzať z prezumpcie správnosti exekučného titulu, pokiaľ sa zákonom predvídaným spôsobom nepreukáže opak (využitím opravných prostriedkov). Prípadné nedostatky v základnom (vyhľadávaacom) konaní sú však pre exekučné konanie irelevantné; výnimku tvoria iba tie nedostatky, ktoré by mohli mať vplyv na vykonateľnosť rozhodnutia, napr. riadne doručenie rozhodnutia (I. ÚS 421/2017).

16. Podstatu sťažovateľovej argumentácie tvorí námietka, že úrok z úveru, ktorý bol dojednaný v zmluve, bol nezákonný, úžernický, celkom zjavne znevýhodňujúci jednu zmluvnú stranu, a preto bola táto zmluvná podmienka dojednaná neplatne. Túto námietku si však sťažovateľ neuplatnil v pôvodnom konaní o nároku žalobcu, nevyužil možnosť podať proti rozsudku v merite veci riadny opravný prostriedok ani mimoriadny opravný prostriedok. Práve naopak, vyslovil s nárokom žalobcu súhlas. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že jednou zo základných zásad práva je „vigilantibus iura scripta sunt“, teda bdelým patrí právo alebo nech si každý stráži svoje práva, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv vyžadujúc, aby aj sťažovateľ sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Sťažovateľ však zostal nečinný, a to až do momentu, keď si žalobca začal svoju judikovanú pohľadávku vymáhať prostredníctvom exekúcie.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo svojvoľného výkladu právnej normy, je logicky a dostatočne odôvodnené, reagujúc na všetky argumenty sťažovateľa uplatnené v námietkach proti exekúcii. Preto ústavný súd konštatuje, že nie je ústavne relevantný dôvod do napadnutého uznesenia okresného súdu zasahovať, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje možnosť vyslovenia porušenia označeného základného práva sťažovateľa po prijatí veci na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že je potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku).

18. Napokon sa ústavný súd vysporiadal aj so žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorú sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti výslovne formuloval. Keďže ústavný súd, tak ako to je uvedené v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia, skonštatoval dôvody odmietnutia ústavnej sťažnosti sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť, teda jej zjavnú bezúspešnosť, rozhodol o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie advokáta tak, že jej nevyhovelo (bod 2 výroku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu